

Вишивання рушника. 07. 02. 2022.

- Які кольори застосовують при вишиванні рушників? (Можна вишивати будь – якими кольорами)

Але найпопулярніші в Україні рушники, вишиті червоним і чорним кольором (демонстрація). Це національний звичай. Старі люди кажуть, то горе з радістю переплітається. Так і сучасний поет Д. Павличко вважає:

*Два кольори мої, два кольори,
Червоне — то любов, а чорне — то журба.*

Чарівний світ символів

- Які символи вишивають на рушниках? (На рушниках вишивають квіти, дерева, птахи.)
- Існує багато символів які вишивають і кожен з них має своє значення.

Калина

Калина – дерево нашого українського роду. Колись у сиву давнину вона пов'язувалася з народженням Всесвіту, вогненної трійці Сонця, Місяця і Зорі. Тому і назву свою має від давньої назви Сонця – Коло. А оскільки ягоди калини червоні, той стали вони символом крові та невмирущого роду. Ось через це весільні рушники, дівочі і навіть парубочі сорочки тяжіли тими могутніми гронами.

У полі калина.

У полі червона, -

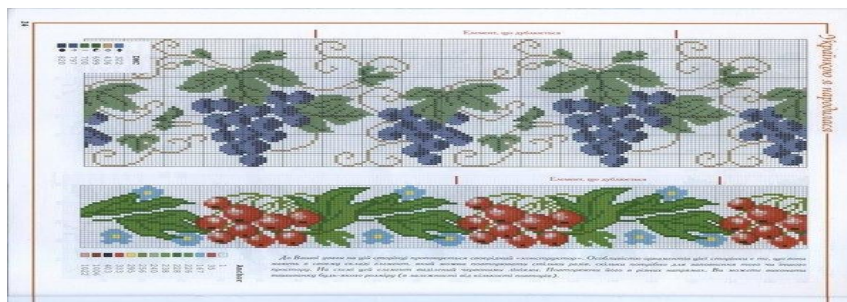
Хорошенько цвіте.

Ой роде наш красний,

Роде наш прекрасний,

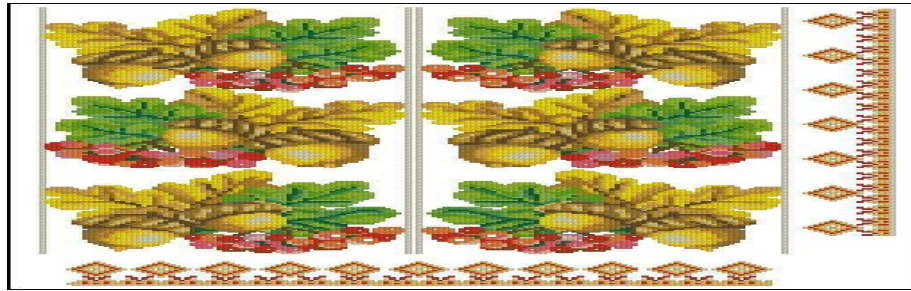
Не цураймося, признаваймося,

Бо багачко нас є.

Дуб і калина

Дуб і калина – мотиви, що найчастіше зустрічаються на парубочих сорочках і поєднують у собі символи сили і краси, але сили незвичайної, краси невмирущої. Дуб – священне дерево, що уособлювало Перуна, бога сонячної чоловічої енергії, розвитку життя. Про калину ми вже говорили як про дерево роду. Отже, хлопці й молоді чоловіки мали на собі чудовий оберіг життєдайної сили свого роду.

Виноград

Символіка винограду розкриває нам радість і красу створення сім'ї. Сад-виноград – це життєва нива, на якій чоловік є сіячем, а жінка має обов'язок рости і плекати дерево їхнього роду. Мотив винограду бачимо на сорочках Київщини, Полтавщини. А на Чернігівщині виноград в'ється на родинних рушниках.

Мак

З давніх-давен на Україні святили мак і ним обсівали людей і худобу, бо вірили, що мак має чарівну силу, яка захищає від усякого зла. А ще вірили, що поле після битви на весні вкривається маками. Ніжна трепетна квітка несе в собі незнищенну пам'ять роду. Дівчата, в сім'ї яких був загиблий, з любов'ю і сумом вишивали узори маку на сорочках, а на голови клали віночки з семи маків, присягаючи цим зберегти й продовжити свій рід.

Лілія

Таємницю життя приховує в собі і квітка лілія. В легендах квітка лілії – то символ дівочих чарів, чистоти та цноти. Вишита квітка лілії допоможе розгадати таємницю цих чарів.

Якщо пильно придивитися до контурів геометричного узору, то вимальовуються силуети двох пташок – знаку любові та паруння. Крім квітки, невід'ємною частиною орнаменту є листок і пуп'янок, що складають нерозривну композицію триєдності. У ній закладено народження, розвиток та безперервність життя.

В орнаменті лілію неодмінно доповнює знак, що нагадує собою хрест. Він – магійний, тому й благословляє пару на утворення сім'ї. Адже хрест є прадавнім символом поєднаних сонячної батьківської та вологої материнської енергій.

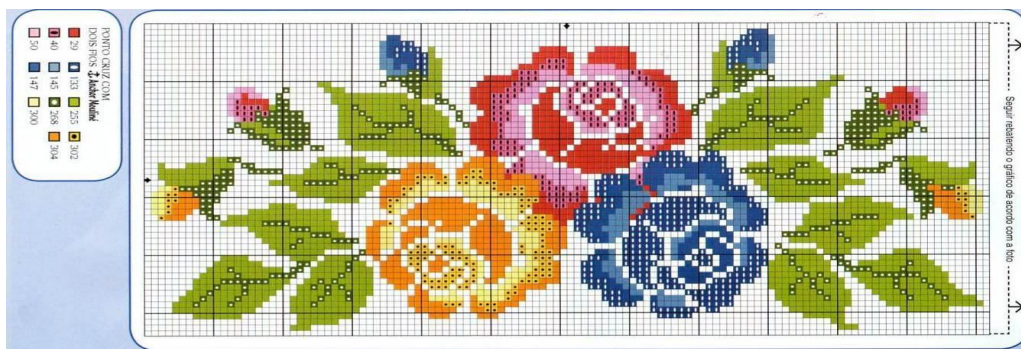
Іноді над квіткою вишиті краплі роси, які також означають запліднення.

Та чому ж саме лілія є жіночим символом? А тому, що вона сама є суттю вологої енергії. Це підтверджує й давня назва квітки – крин, - порівняймо цю назву з однокореневим словом криниця.

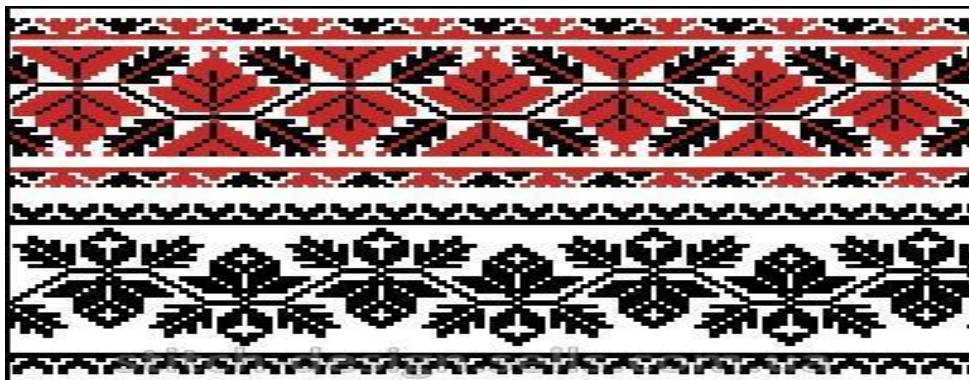
Ружа

Пишні ружі рясно розквітли на сорочках і рушниках багатьох областей України. Мотив ружі вважається не досить давнім, а деякі дослідники твердять, що зображення цієї квітки було запозичене, ба навіть бездумно занесене з банальних фабричних зразків. Та чи насправді це так? Ружа – улюблена квітка українців, її дбайливо плекали під вікнами хати, адже ця квітка нагадує Сонце. Промовте слово ружа, і ви знайдете в ньому древню назву Сонця – Ра. А може воно означає вогненну кров, бо староукраїнська назва крові – руда. Узори з ружами укладалися за законами рослинного орнаменту, що означало безперервний сонячний круг з вічним оновленням.

Хміль

Узори, що нагадують листя хмелю, відносяться до молодіжної символіки. Крім центральної України, вона поширена на Поділлі та Волині. «Хміль» дуже подібний до символіки води та винограду, бо несе в собі значення розвитку, молодого буяння та любові. Можна сказати, що узор хмелю – це весільна символіка. Народна пісня підказує, що «витися» - для хлопця означає бути готовим до одруження, так як для дівчини заміж іти – це «пучечки в'язати».

Берегиня

Берегине, хто ти? Тебе створив народ такою загадковою, багатоликою, незнаною квіткою, що тримає в собі материнську силу жінки. Ти сама Мати-природа, яка несе в світі і суть створення, і суть захисту, а через це – вічне оновлення та гармонію життя.

Ось ти чарівна квітка-пані, що береже біле, червоне та чорне зерно, зерно духу, крові та землі-плоті, готової у цю мить розлетітися (вибухнути) у космосі для зародження нового життя. Твоє віття-руки обтяжене земним насінням розвитку, але тільки ти сама знаєш час того магічного помаху-засіву.

Берегиня – дорогий нам символ, поширений всією Україною. Вона і життєтворча Мати-природа, і жінка-Мати, яка дарує світові сина, і Дерево життя, що сформувало із мороку космосу чітку систему Всесвіту. І при всій свої величності та могутності скромно прикоренилося у земному горнятку, аби ще раз нагадати, що кожне живе створіння – часточка неподільна і нерозривна загальної схеми буття.

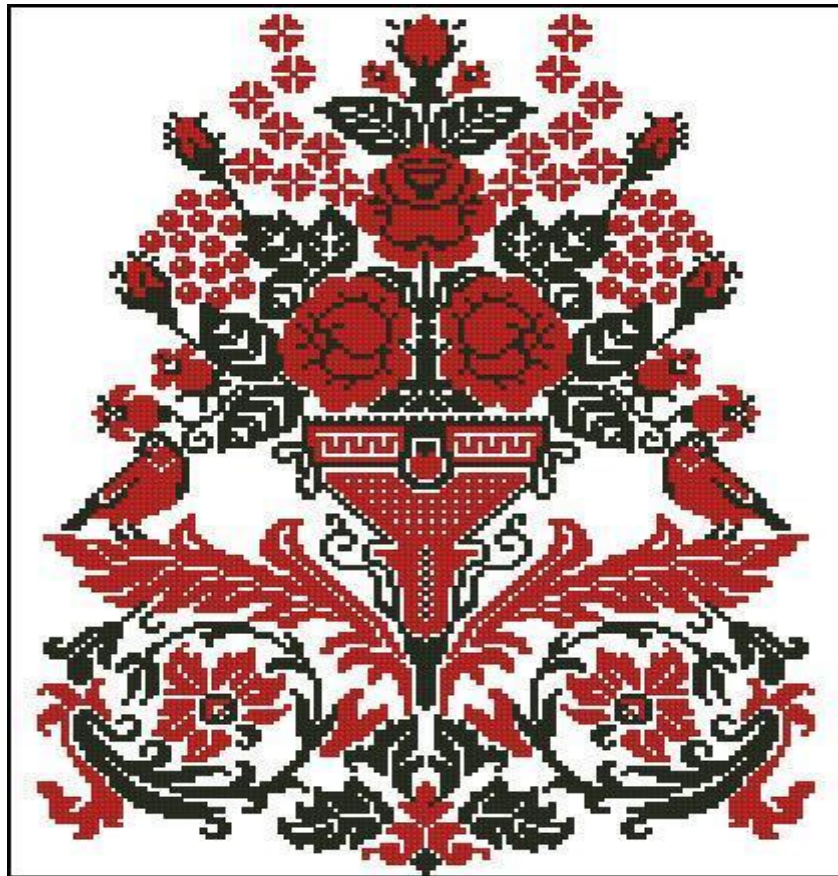
Соловей і зозуля

Полюбляють дівочі рушники. Цих пташок найчастіше вишивали на гілці калини.

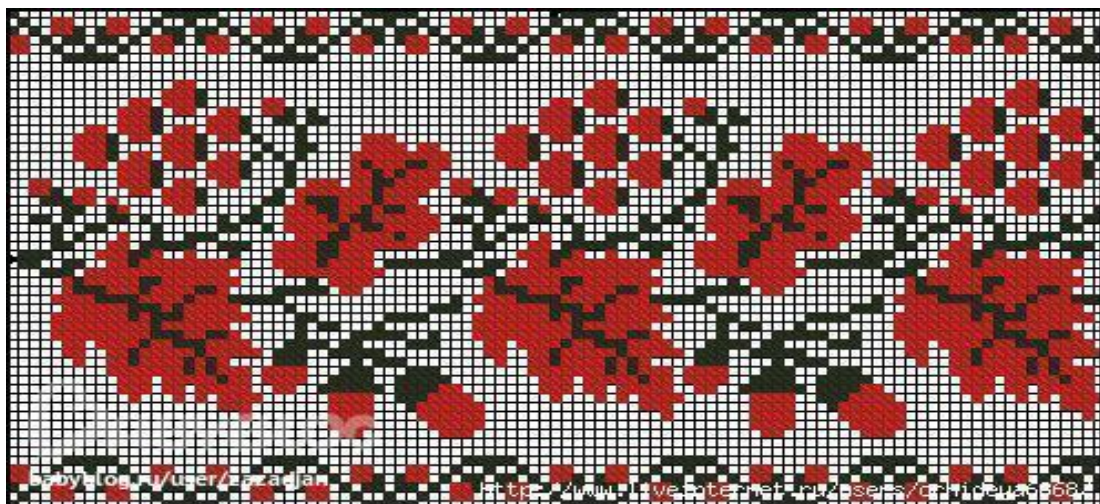

Дерево життя

Знамено трьох основ світу. Яв – світ видимий, явний, дійсний. Стовбур Дерева життя – земне існування людей у просторі з Сонцем. Нав – світ невидимий, духовний, потойбічний, світ предків, коріння Дерева життя. Прав – світ законів, правил, освячених звичаями, досвідом, обрядами. В кроні Дерева життя живуть боги. Світове дерево уособлює єдність усього світу. Це своєрідна модель всесвіту і людини, де для кожної істоти, предмету чи явища є своє місце.

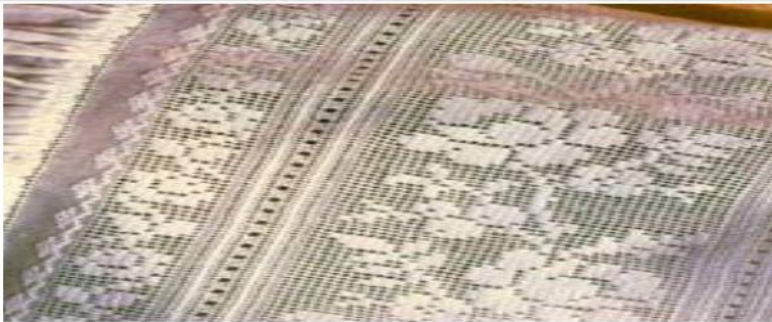
Обереги, як і узори на виробах, дуже різноманітні, але обов'язково мають бути безперервними.

Техніка вишивання має близько ста різних варіантів і так само, як і гама кольорів, є особливістю певної місцевості. З точки зору техніки та кольору ми розглянемо вишивки різних регіонів України.

■ **Техніка вишивання Харківщини та Луганщини** має багато спільного з вишивками центральних областей, але їм властиві своєрідні поліхромні орнаменти, виконані хрестиком, грубою ниткою, завдяки чому створюється враження рельєфності.

■ **Для Чернігівщини** характерні білі вишивки із поєднанням прозорих швів із гладдю, інколи геометричний чи рослинний орнамент вишивається із невеликим вкрапленням червоного та чорного кольорів.

Вишивкам Київщини властивий рослинно-геометризований орнамент із стилізованими гронами винограду, цвітом хмелю, восьмипелюстковими розетками, ромбами, квадратами. Основні кольори — білий, коралово-червоний, відтінений чорним, трапляється жовтий і голубий. Виконується вишивка хрестиком, занизуванням, гладдю.

Подільські вишивки виділяються своїм колоритом та орнаментикою, складною технікою виконання. Для них характерні барвистість і різноманітність швів. Найтиповіша подільська вишивка — кольорова мережка, у різних варіантах повторюються дві основні техніки — хрестик і низь, а також декоративний шов «качалочка». Центральний мотив візерунка подільської вишивки — ромб, розміщений між двома горизонтальними лініями.

